

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 192. szám.

Szerda, augusztus 25.

Előfizetési árak:
 Egész évre ———— 24 kor
 Félévre ———— 12 .
 Negyedévre ———— 6 .
 Egy hóra ———— 2 .
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
 mindennap délután 5 órákor.

A kenyér.

— augusztus 25.

Nagy jelentőségű, szinte korszakalkotó az az esemény, amellyel most a magyar főváros szolgál.

Budapesten ugyanis tegnap megnyílt a magyar szociális intézményeknek legkiválóbbja, a közégi kenyérgyár.

A kenyér eddig csak mint szimbólum szerepelt a politikai programokban és az emberi törekvésekben is az összefoglaló tendencia fontosságáig emelkedett. Mint a gyöngyszem, úgy fűzte össze az emberi igények hosszú láncolatát. A kenyér megélhetést jelent általában, jólétet, kényelmet, gondtalanságot. A milliomosnak jelent bőséget, fölösleget, elkölteni való százazreket, a szegény embernek semmit, csak megélhetést. Akkor is jelentőséges, amikor az aranyait szimbolizálja vele a tőke, de egyenesen megszentelni való, amikor semmi egyéb, csak kenyér, amibe éhes emberek belevágják a fogaikat, hogy jóllakjanak. Mert a kenyér nem gurul, mint az arany, a kenyéért harcolni kell, véresen, szakadatlanul és egy cipónak a megszerzése olykor megrendítő áldozatoknak az eredménye. A háborúk igazi szörnyűségeit nem azok irták meg, akik emberpusztító országfoglalások véres történeteit irták meg megrázó realizmussal; a kenyér-háború az az igazi.

És ha akadna lángelme, aki meg tudná írni: hogy millió és millió ember hogyan harcol a kenyéért, egy ember hány embert gázol le egy cipóért, mennyi szeretet, mennyi hűség, mennyi heroizmus és mennyi becstelenség védi a jóllakás jogát minden falatnál, — ha akadna író, aki ennek a háborúnak írja meg a regényét, akkor olyan megrendülés következne ez-

után, amilyen még nem volt a morál és a kultúra történetében.

Amit az állam, a városok, a testületek a közérdekért intézményesen tesznek, az bizonyára nem becsléni való. Minden közintézmény végső céljában a közjólétre törekszik és az erre való módokat és eszközöket más célokra keresztül is közvetíti. A kenyér-gyár azért más, azért fontosabb, mert nem közvetítő intézmény. Nem olyan, mint az iskola, amely a kenyér-megszerzéshez csak a képességet adja, nem olyan, mint a kórház, amely az elvesztett képességeket visszaadja, nem olyan, mint a jótékony egyesület, amely a hiányzó képességet pótolja. A kenyér-gyár kenyert ad, közvetítés nélkül.

Nem ingyen adja, hiszen éppen ezért van olyan nagy jelentősége. De úgy ahogy adja, az gazdasági szempontból olyan messzekihatóan fontos, mint valamely vámkonfliktusnak az ország érdekéből való megoldása. Mert nem kisjelentőségű dolog, hogy például nyolcszáz ezer ember hogyan biztosíthatja a kenyéret elkényeztetett és elbizakodott ipar-kisajátítókkal szemben.

Az ipar, a kereskedelem és a piaci közvetítők uzsorája éppen úgy nyomja a közjólétet és megfosztja az erősödés lehetőségétől millió egységeiben a nemzetet, mint bármilyen más. A kenyér-gyár létesítésével a főváros százazrekeknek adott módot arra, hogy a pékek zsaroló felsőbbsege alul megszabadíthassa magát. Ez csak egy ponton biztosítja a közönség függetlenségét, de a legfontosabb ponton. Mert a szegény embernek, a százazrekeknek nem szimbólum a kenyér, hanem mindene és nem képletesen ám, hanem a szó szomorú és valóságos értelme szerint. Egyebe nincs a sok száz ezer embernek, legfőkébb a

kenyere. Maga a főváros tanácsa mondja ezt így abban az előadói javaslatban, a melyben a kenyér-gyár létesítésének szükségességét bizonyította. Korrajzba való kijelentés ez: megrendítő és lesújtó. Azt mondja ez a jelentés, hogy „a magastáplálékok legtöbbje ma már olyan magas árat ért el, hogy azok a szegényebb néprétegek számára, különösen azoknak mindennapi viszonyai között elérhetlenek.” A szegény ember nem tud annyit keresni, hogy a mézárások étvágyát kielégíthesse. A szegény ember még ünnepnapokon se ehetik. Megírhatta volna a jelentés, hogy majdnem ilyen elérhetetlen a burgonya is, meg a bab, meg a borsó, meg a gyümölcs. A szegény embernek semmije se maradt, csak a kenyere. És ez olyan volt, hogy csak a jó isten mentette meg ennek a nagyvárosnak a népét a járványos betegségektől. Minden volt abban, csak liszt nem volt benne. A tanács jelentése csak burgonyát említ és egyéb szurrogatumokat, a specifikálástól tartózkodik. De hogy ez a kenyér nem felelt meg se a közegészségnek, se a jó izlésnek, azt nem hallgatta el a jelentés.

És ezt a kenyéret mérték a pékek olyan áron, hogy a szegény ember már-már kenyérhez is alig juthatott. A nép érdekéből hasznosabbat nem tehetett a főváros, mint azt, hogy létesítette a kenyér-gyárat.

A fővárosnak e korszakalkotó szociális intézménye szól azonban az egész országnak. Nemcsak a fővárosnak, de a többi városoknak is. Itt sem különb a helyzet. A községek nem vonhatják ki többé magukat a szociális kötelességnek intenzívebb teljesítése alul. A városok kötelessége, hogy a közjólétbe kapcsolódó szociális

A „TORONTÁL” tárcája.

A fekete kenyér.

Nikolas Nerli bankár volt Florenzbén. Reggeltől késő estig íróasztalánál ült s pénzt számlált. Nagy összegeket kölcsönzött papáknak és császároknak. Kölcsönzött volna az ördögnek is, de attól tartott, hogy rossz üzleteket csinál vele.

Nikolas Nerli merész és bizalmatlan természetű volt. Nagy vagyont harácsoltsággal és sok embert koldusbotra juttatott, ezért azután az egész Florenz tiszteletben is részesítette, nem ugyan a szivtelenségéért, mint nagy vagyonáért. Kis palotában lakott, ahova fényes nappal is félig csukott, apró ablakokon surrant be a napsugár. Ez is különös bölcsességére vallott, úgy okoskodott, hogy a gazdagok lakása kalitkához hasonlítson.

A palotát magas rács- és lánckerítés vette körül. Belül pompás berendezés tette kényelmessé a palotát. C odaszép freskók, amelyek az erény szimbolusait jelképezték, díszítették a falakat, pátriárkák, próféták, királyok s nagy emberek arcképeit a legkiválóbb festőkkel készítette. Drága gobelének húzódtak a falakon, a melyek nagy történelmi eseményeket örökítették meg.

Nikolas Nerli gazdagságának látszólagos jószívűségével csinálta a reklámot. Nagy kórházat alapított a városban kívül, a melyet gyönyörű szobrokkal díszítettett. Florenz lakossága hálából, hogy a Santa Maria Novella építését befejezte, megfestette Nerli arcképet, amint esdekelve a Szent Szűz előtt térdepel. Könnyen fel lehetett őt ismerni vörös sapkájáról, drága prémes gallérjáról s kis, szuró szeméiről.

A kép másik részén felesége, Monna Bismantosa állott, becsületes, nyílt arccal, amelyből leritt a jólelkűség s amely elárulta, hogy soha senkinek rosszat nem cselekedett.

Nikolas Nerli a köztársaság legkiválóbb polgárai közé tartozott, aki ellen nem igen mer-

tek állást foglalni. Nem ismerte soha a szegények nyomorát, akik néha börtönbe vetették a zsarnokokat és a hatalmasokat.

Nem történt életében semmi esemény, ami vagyonát csökkentette volna, vagy annak gyara podását meg tudta volna gátolni. Egy téli este, amikor a késői órákban hazafelé igyekezett, egy csapat rongyolódott alak vette körül. Kérőleg nyújtották feléje kezüket, de ő rideg szavakkal utasította el a koldusokat.

Az éhség makacssá tette őket s nem akartak mellőle tágitani, egészen körülfogták s síró, kétségbeesett hangon kértek tőle kenyéret. Követ akart fölkapni az utcáról, hogy közibük hajtsa, amikor egyik szolgáját pillantotta meg, aki nagy kosárban fekete kenyéret vitt.

Magához intette a szolgát, kezével mélyen belenyúlt a kosárba és kenyéret dobált a koldusok közé. Aztán lakásába tért s lefeküdt. Álmában szivszélhűdés érte, amely ki is oltotta életét. Amikor meghalt, megjelent előtte Szent Mihály. Kezében mérleget tartott s úgy járult a halott elé.

Az egyik serpenyőben az özvegyek ékszerai, a néptől elszedett fillérek, nehéz pénzdarábok, amelyeket csalással és uzsorával szedett, voltak felhalmazva. Rögön tisztában is volt azzal, hogy Szent Mihály életét akarja lemérlegelni a másik serpenyőben. Aggódva s kíváncsian nézett a mérlegre.

— Szent Mihály, — szólt halkán — ha az egyik serpenyőbe mindazt beledobod, amit raboltam, tedd a másikba azokat az eredményeket, amelyeket vagyonommal elértem. Gondolj az alapítványaimra, a Santa Maria Novellára, amelynek építéséhez rengeteg költséggel járultam; a kórházra, amelyet a magaméból építettem.

— Ne aggódj, Nikolas Nerli, — válaszolt Szent Mihály — semmit sem fogok elfeledni. És másik kezével a Santa Maria Novellát s a kórházat tette a másik serpenyőbe. A bankár türelmetlenül nézett az eredményre. — Ó, Szent

Mihály, segíts rajtam, — könyörgött a bankár. — Még hiányzik a serpenyőből a szenteltviz-tartóm, az oltár, melyet Szent András tiszteletére ajándékoztam. Sok, sok pénzembe kerültek ezek!

Szent Mihály most ezeket is belerakta a serpenyőbe, de meg se billent. Nikolas Nerli halálos kínok gyötörték.

— Biztos vagy benne, hogy jó a mérleged? — kérdezte kétségbeesetten a bankár.

Szent Mihály mosolygott s azt mondta, hogy a mérleg nem florenzi minta után készült.

— Sem a dóm, sem a szenteltviztartó, sem a kórház nem elegendő tehát?

— Lásd Nikolas Nerli, mindez nem elegendő arra, hogy életed nehéz bűneit ellensúlyozzák.

— Így hát a pokolba jutok? kiáltott rémülettel a bankár.

— Türelem! — szólt most Szent Mihály. — Még nem jutottunk a végére. Itt még látok valamit.

Fekete kenyereket rakott most a serpenyőbe, amely rögtön megbillent, úgy, hogy a két serpenyő egyenlő magasságban állott meg. Azután meg se mozdultak. A bankár nem akart hinni szemének.

— Sem az égnek, sem a pokolnak nem kellesz — szólt nyugodtan Szent Mihály. — Menj, térj vissza Florenzbé, szaporítsd meg a kenyerek számát, amelyeket a koldusoknak adtal, s mentve vagy. Mert az ég nem nyitja meg kapuit minden sehonnai csaló számára. Isten könyörületessége végtelen, menj és gyakorold azt továbbra.

Nikolas Nerli fölébredt s elhatározta, hogy megfogadja Szent Mihály intését s kenyéret fogadni a szegényeknek.

És Nikolas Nerli hátralevő éveit könyörületesen töltötte el és soha nem mulasztotta el, hogy a szegényeken regitsen.

Anatole France.

igények feltételeiről intézményesen gondoskodjanak, az ő kötelességeik felszabáditani a közönséget az uzsora alul, a gazdasági területnek bármely pontján jelentkezik is ez.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/10 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Völkei hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

— **Lajos napja.** Lajos napja nálunk magyaroknál a különösen nevezetes névnapok közé tartozik. Ezt a különös nevezetességét a mai Lajos napjának főleg az adja, hogy Kossuth Lajos neve zeng ilyenkor fülünkbe. Valamikor ünnepe volt ez minden esztendőben a magyarok s üdvözítő táviratok röppentek az ország minden kis falujából a turini remete magányába, itthon pedig hangos ünnepeken sirt a Kossuth-nóta.

Mióta azonban a turini remete a kerepesi-uti temetőben pihen, azóta csöndesebbek, szomorubbak a Lajos napok. De azért emléke él s mindenütt az országban kegyelettel áldoznak az emberek a nagy emlékeknek. Persze Lajos napjának országos ünneplése mellett a többi Lajosokat is körülvesszi ma a tisztelet s Nagybecskerekben, ahol szép számmal képviselvek a Lajosok, vendégszerető házaik egész nap hangzanak a jókívánásoktól.

— **Beírás a zárdába.** A Miasszonyunkról nevezett iskolapövérek vezetése alatt álló római. kath. leánytanintézet igazgatósága közli, hogy az intézetben a beírások f. évi szeptember 1., 2., 3., 4-ik napján délelőtt 9—12 óráig, d. u. 3—5 óráig eszközöltetnek a zárdapületekben. Minden tanuló köteles keresztlevelét és utolsó iskolai bizonyítványát bemutatni. Szeptember 5-én ünnepélyes istentisztelettel a plébánia templomban kezdetét veszi az új tanév.

— **Az állatorvosi kar köréből.** Deisinger Ignác járási állatorvos 6 heti szabadságáról visszatért s ma újból átvette hivatalának a vezetését.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter Fülep György városi m. kir. állatorvosnak 4 heti szabadságot engedélyezett, helyettesül a főispán Csokonay Árpád, a vármegyházához szolgáltatásra beosztott m. kir. állatorvost rendelte ki.

— **Elhunyt plébános.** A római. kath. csanád-egyházmege lelkészi karában utóbbi időben sűrűn pusztít a halál. Rövid egy héten belül három plébános halt meg és most is újabb halálesetről veszünk hírt. Halkóczy Márton krassovai esperesplébános ugyanis tegnapelőtt életének ötvennyolcadik évében rövid szenvedés után meghalt. Halkóczy Márton 1851. évi október 23-án született a sárosmegyei Gáboltón. 1874-ben szentelték pappá és mint segédlelkész működött Pécskán, Ujszentannán és Obessenyőn. 1882-ben Omoron plébánoshelyettes lett, 1890-ben pedig Lupakra plébánosnak nevezte ki a püspök. 1901-ben Krassovára került és itt működött egészen haláláig.

— **Pályázat ösztöndíjra.** A vallás- és közoktatási miniszter a következő ösztöndíjpályázatot közli: A Karitzky Albert-féle alapítványból a Temes-, Torontál- és Krassószörényvármegyei római. kath. iskolák tanítóit, valamint ezek özvegyeit és árváit illető kilenc. évi százszáz (100) koronás és egy. évi nyolcvan (80) koronás segélydíjra pályázat hirdetik. Ezen segélydíjra jogosítvak: 1. említett iskolák tanítóit, kik a tanítói vizsgát letették s illetőleg ennek letétele alól hatóságilag felmentettek, erkölcsi magaviseletük, nemkülönben a tanítói pályán kifejtett működésük által magukat kitüntették, s a tanításra aggruk vagy pedig testi fogyatkozásuk miatt alkalmatlanokká váltak, az orsz. tanítói nyugdíjalapból azonban ellátást nem élveznek; 2. a jogosult tanítóknak, a) özvegyei, kik kifogástalan erkölcsi magaviseletet tanusítottak, férjükkel életfogytiglan éltek avagy tőlük önhibájukon kívül választattak el, b) árvái, kik tizenegyedik életévüket még nem érték el. A jelzett segélydíj a tanítóknak életfogytiglan, a tanítók özvegyeinek szintén életfogytiglan s illetőleg újból való férjhezmenetelükig, az árváknak pedig 14-ik életévük betöltéséig adományoztatik. A folyamodók minősítését igazoló okiratokkal kellőleg felszerelt folyamodványok a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál 1909. évi szeptember 1-ig bezárólag nyújtan-dók be.

— **Nyilatkozat.** Mások figyelmeztetésére, meglepetéssel olvastam a „Magyarország” tegnapi számában a szegedi bankgyűlésről írott tudósításában, hogy az alföldi függetlenségi párt ugyanekkor tartott közgyűlésén engem a párt igazgatóságába megválasztott. Hogy miképpen történhetett ez, nem tudom. Sejtelmem sincs róla, mert a szegedi gyűlésen nem voltam jelen, nem vagyok a függetlenségi párt tagja és az alföldi függetlenségi párttal soha semmiféle összeköttetésben nem állottam, senkivel nem érintkeztem. Tévedésnek vettem a dolgot s azért anélkül, hogy ebből különösebb zajt csapjak, egyszerűen még a tegnapi nap folyamán a nálam levő fogalmazvány szerint a következő levelet küldöttem az alföldi függetlenségi párt elnökségéhez:

Tekintetes Elnökség!

A „Magyarország” 1909. évi augusztus 24-iki számában az alföldi függetlenségi párt szegedi gyűléséről írott tudósításában azt olvastam, hogy a gyűlés esekélyességemet megválasztotta a párt igazgatóságába. Bár hivatalos értesítést erről még nem kaptam s nem tudom mennyiben felel meg a „Magyarország” közleménye a valóságnak, előre is tisztelettel bejelentem, hogy miután semmiféle parlamenti párthoz nem tartozom s így a függetlenségi pártnak sem vagyok tagja, a megtiszteltetést kénytelen vagyok magamtól elhárítani s az igazgatósági tagságot nem fogadhatom el. Vagyok a tekintetes Elnökségnek, Nagybecskerek, 1909. aug. 24. Kiváló tisztelettel Somfai János.

Ennyit tartottam a magam részéről szükségesnek és egyúttal elégnak is a tisztség elhárítására s ennek publikálását fölösleges szereplésnek véltém. Miután azonban a torontálvármegyei függetlenségi párt a „Dévidéki Ujság” tegnapi számában földrengést csinált a dologból s a lap elején, a lap közepén és még nem tudom hol, szörnyen tiltakozik megválasztatásom ellen és siet „megnyugtani” a közvéleményt, (t. i. az egész város és vármegye forrong és lázong, úgy, hogy a katonaságot és csendőrséget már mindenütt meg kellett erősíteni), hogy nem tartozom a vármegyei függetlenségi párt tagjainak a sorába, kénytelen vagyok én is sietve nyilvánosan „megnyugtani” a közvéleményt, hogy nem tartozom a megyei függetlenségi párt tagjainak a sorába. És bármily nagy hangon is nyilatkozzék, „mint loyális ellenfél” a párt „ilyenségre”, megnyugtathatom én is a megyei függetlenségi pártot, hogy nem szükséges neki „minden lehető eszközzel” megakadályozni, hogy a pártnak tagja legyek, mert én úgy sem óhajtok tagja lenni.

Ennyit a magam részéről. Mayer Rezső úrról, akit ugyanez a megtiszteltetés ért, nem szólhatok, csak annyit, hogy egy hét óta nincs Nagybecskerekben s most is távol van. A jelen percben tehát ő nem nyilatkozhatik.

Ezzel az ügyet a magam részéről végérvényesen elintéztém.

Somfai János.

— **A németnyelvű oktatás Kistószegen.** E címen e helyütt megjelent tegnapi közleményre helyreigazításaképpen a következőket bátorkodom t. Szerkesztő Úr szíves engedelmével közölni:

A kistószegi községi iskola magyar nyelvű iskola. A község képviselőtestülete 1909. évi május 31-én Kuhn Ferenc iskolaszéki elnök indítványára 28/601. kgy. 1909 sz. határozatával kimondta egyhangulag, hogy a vall. és közokt. min. által a nem magyar ajku iskolák részére kiadott tanterv bevezetését kéri elrendelni a kir. tanfelügyelőségtől. A kir. tanfelügyelőség e kérésnek, miután ez visszafeljődést jelent, nem adott helyt. A községi képviselőtestületben Kuhn Ferenc iskolaszéki elnök, mint községi képviselő az 1909. évi július 4-én tartott rendkívüli közgyűlésen a következőket terjesztette elő: „... hogy a község, mint iskolafentartó sohasem vezette be a magyar nyelvet egyedüli tannyelvű iskolájába és nem érti, hogy kinek utasítására és intenciójára lett az bevezetve, mert ő bár lelkes híve a magyar nyelv intenzív tanításának, de belátja, hogy kizárólag a magyar nyelvnek tannyelvű használata által gyermekeink az előadottakból semmit sem értenek, a tananyagot szajkó módjára bevágva eldarálják, ami semmi esetre sem nevezhető tanítási eredménynek, miután ezáltal gyermekeink, ha az iskolából kimaradnak, semmit sem tudnak, mert az a könyv nélkül bevágott tananyag, miután nem értették, nagyon hamar elpárolog. Ugyanazért újból indítványozza, hogy a község, mint iskolafentartó, mondja ki, hogy miután ő sohasem vezette be az iskolában a magyar nyelvet egyedüli tannyelvű és az illetéktelen faktorok által lett csak bevezetve, kívánja az iskolában a nem

magyar ajku iskolák részére kiadott tanterv bevezetését és ha ezt a kir. tanfelügyelőség saját hatáskörében el nem rendelheti, kívánja az iratokat határozathozatal végett a megyei közoktatási bizottsághoz felterjeszteni...” Az indítvány indokaival együtt egyhangulag elfogadott a községi képviselőtestületben. A megyei közoktatási bizottság a községi képviselőtestület határozatát 3763. sz. alatt hozott határozatával elutasította, illetve a képviselőtestület határozatát hatályon kívül helyezte az 1907. évi XXVII. t. c. 18. §-a értelmében, azért, mert minden oly népoktatási intézetben, melyben a magyar nyelv van egyedüli tannyelvűl bevezetve, ez az állapot többé meg nem változtatható. Az az állítás, hogy a szajkó módjára bevágott tananyagot a gyermekek nem értik, nem áll. A kir. tanfelügyelő személyes tapasztalata szerint igen is érti. Hiszen a község lakosainak 35 évesnél fiatalabb tagjai a magyar nyelvet bírják, mint ezt maga az iskolaszék maga is hirdeti. Beismeri azt is, hogy a német olvasást és írást tanítják az egyes osztályokban a rendes tanórákon felül. Hogy milyen intenció vezette az indítványozót, az a fentebbiekből kitetszik. Tekintetes Szerkesztő urnak szíveseget őszinte köszönet mondva, maradtam alázatosan szolgálja Nagybecskerek, 1909. augusztus 25. Sz a b ó Bertalan, kir. s. tanfelügyelő.

— **Tartalékosok bevonulása.** A nagybecskereki 29-ik gyalogezredhez tegnapra hívták be a fegyvergyakorlatra köteles tartalékosokat, akik közül 250 ember be is vonult. A tartalékosok fegyvergyakorlata 13 napig, vagyis szeptember hó 5-ig bezárólag tart.

— **Kabaré a kaszinó-kertben** Jacques Weiser, a nálunk is jó hírnévnek örvendő artista kabaré-társulata tegnap este tartotta meg első előadását a Marcoin-féle kaszinó-kertben szép számu közönség előtt. Az elsőrendű művészekből álló társulat minden egyes tagjának bőven kijutott a tapsból, melyet a szép műsor minden egyes száma is megérdemelt. A társulat még két napig, ma és holnap marad Nagybecskerekben s mind a két estén változatos műsort fog előadni. Az előadások este fél 9 órakor kezdődnek.

— **A vasutak és hajók fűtülése.** Fölkértek bennünket a következő sorok közlésére:

A „Torontál” politikai napiapban közölt vasuti gőzmozdonyok és gőzhajók fűtülése elleni panaszra, bátrak vagyunk a „Több nagybecskereki fűlbeteg”-nek az alábbi sorokban válaszolni.

„Az egész ország, különösen mi nagybecskerekiek, örömmel fogadtuk a miniszter rendeletét, hogy ezentul a vonatok mozdonyai nem fűtülnek többé.” Ezen magasztos és jóhiszemű bekezdéssel kezdődik a fűlbeteg panasz a fűtülés ellen. Már pedig fűtülni kell. Ezt sem a miniszter ur, sem pedig az állítólagos fűlbeteg el nem tilthatják, hogy a mozdony a városon át ne fűtüljön, mert talán éppen ezek az állítólagos fűlbeteg az okai annak, hogy ennek a „madzagvonat” kávédarálójának fűtülni kell. Mert felfogásunk nem az, hogy a kávédarálónak a Vámbázon tul kell fűtülni, hanem a városon át kell legtöbbit fűtülnie, mert hol az egyik, hol a másik áll a zakatoló vonat elébe, szalad át közvetlen a nyikorgó alkotmány elhaladása előtt, mire a szegény mozdonyvezető kénytelen fűtülni már azért is, mert a mozdonyon felállított harang zenéjére egyáltalában nem ügyelnek, sőt annyira nem, — bár, ha nyikorg, zakatol és haranggal zenél is — ott hagyják kosaraikat, kocsijaikat és lovaikat a vágyon, bár tudják, hogy jön a zakatoló vicinális. Vagy talán azt kívánják, hogy addig álljon meg esendesen (s ha indul, ismét fűtüljön), míg az illetők dolgaikat voltak kegyesek elintézni vagy a zöldséget eladták. Vajjon ki szorul ekkor? A szegény mozdonyvezető. Mert ha megáll, a Máv. vonja felelősségre, ha fűtül, akkor meg a szegény fűlbeteggekkel gyűlik meg a baja a szegény mozdonyvezetőnek, hogy miért sipolt, hogy miért fecseglő az állam zenét, sőt nótákat költenek rá. Ha pedig a kocsit elgázolja, az embert vagy állatot elüti, a bírósággal gyűlik meg a baja, hol mégis legelső kérdés a mozdonyvezetőhöz, hogy fűtült-e? Mos mit csináljon a szegény mozdonyvezető, most legyen okos és nagy tudomány? Persze ha fűtül, virtuskodik a mozdonyvezető. Itt meg kell jegyeznünk, hogy meg lehetnek győződve nemcsak a fűlbeteg, hanem bárki is, hogy a mozdonyvezető sem szívesen fűtül, mert talán éppen ő is fűlbeteg. Vigyázzanak az emberek, mert a mozdonyvezető nem tud meglenni átszaladgálások, kosarak, kocsik, lovak s mi a fő, emberek elgázolása előtt fűtülés nélkül. Tehát a végmegállapodás az, hogy a rikácsoló, zakatoló, nyikorgó és haranggal zenélő vonat kávédarálójának fűtülnie kell, sőt fűtülnie muszáj — nem a fűlbeteg bosszantására, hanem a veszély elhárítása érdekében. S ha ez a városos áthaladó vonat oly nagy mértékben sérti a fűlbeteg urat, tegyenek lépéseket az illetékes helyen, hogy ez a madzagvonat vagy legalább is annak a kávédarálója a városon kívül helyezzessék el.

A gőzhajók túltöltésére csak annyi mondhatunk, hogy mi sem vagyunk általa elragadtatva s mivel túlközből a zenében egyáltalában nem fordul elő, mi sem bánunk, ha végleg felhagynának vele s helyette fűtőt alkalmaznának a hajókon is. Ami a gőzkieresztést illeti, azon nem lehet segíteni, mert arra hajónak, vonatnak ép oly nagy szüksége van, mint a fűtőnek a lélegzetre. — Több jó fűtő vasutas.

A csecsemő elválasztása rehezbb nyáron, mint más évszakban, mert a téhenek gyakran okoz zavart a gyomorban és a bélben. Ezért jobb, ha a tejet eleinte „Kufeké”-ből készült hig levessel vegyítve adjuk a gyermeknek, mert a „Kufeké” könnyebben emészthetővé teszi a tejet és fokozza tápláló értékét. A „Kufeké”-vel való táplálás rendes emésztést biztosít és legjobban megvédi a gyermeket az ugynevezett nyári betegségektől. 109-111

Talált sertések. A legutóbbi országos vásár alkalmával két darab 4 hónapos sertést bitangásban találtak. A sertések tulajdonosát a rendőrkapitányság ez uton is felhívja, hogy a sertéseket mihamarabb vegye át, mert nem jelentkezés esetén elárverezik azokat. Az árverés különben szeptember 4-re már ki is van tűzve.

TÁVIRATOK

A király Tirolban.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ischlból sürgönyzik, a király innsbruck—bregenzi útjának a programját már minden részletében megállapították. A program szerint öfelsege 28-án délelőtt 9 órakor utazik el Ischlból külön udvari vonaton és Aussee, Steinach, Judning, Bischofshafenen át délután 3 óra 17 perckor Kitzbühelben van. Kitzbühelből a király Hallon át Innsbruckba utazik, a hová a vonat este 6 órakor érkezik meg. Itt a királyt legelőször is a pályaudvaron várakozó főhercegek fogják üdvözölni, majd az uralkodó átveszi Bienerth báró miniszterelnök és Schema altábornagy hadtestparancsnoknak a jelentéseit. Tisztelegni fognak még itt az egyes ezredek tisztikarai is. Este kivilágítják a várost, másnap, vasárnap pedig fényes ünnepségek lesznek Innsbruckban. Hétfőn reggel 7 órakor a király Bregenzbe utazik, ahová déli 12 órakor fog az udvari vonat megérkezni. Itt is nagy ünnepségekre készülnek. 31-én a király a „Kaiserin Elisabeth”-en körutazást tesz a bódeni-tón és este 9 órakor a király Lindauban lesz, ahol Lajos bajor herceg fogja őt üdvözölni. Innen a király Friedrichshaven és Manzelbe megy, ahol graf Zeppelin bemutatja léghajótelepét s a „Zeppelin III.” léghajón a különhajón utazó uralkodót Mainauba kíséri, ahol királyunk látogatást fog tenni a badeni nagyhercegnél. Innen a király Bregenzbe megy, ahonnan a király 31-én délután 6 órakor Bécsbe utazik, illetve Schönbrunnba, ahová a király szeptember 1-én, vagyis szerdán délelőtt 10 óra 50 perckor érkezik meg.

A politikai helyzetről.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi párt ugynevezett banksoportjának egyik vezető embere a szegedi bankgyűlésről szólván, megcáfolja azokat a híreket, mintha a szegedi gyűlés nem sikerült volna. Szerinte az önálló bank ügye a legjobban áll. A bankot fel kell állítani és ez meg is lesz. A helyzetről szólván, azt mondotta, hogy az elkövetkező új kormányt tisztán függetlenségének kell lenni s abban 67-es miniszterek nem lesznek, Andrássy és társai pedig nem léphetnek be a függetlenségi pártba a pluralis választói jog mellett való állásfoglalás miatt. Blokkról vagy

fuzióról, egyáltalán a koalíció fenntartásáról abszurdum beszélni, mert a koalíció véglegesen meghalt. Azt mondta továbbá az illető politikus, hogy az új kormányban a függetlenségi minisztereken kívül két semleges politikus lesz, mint a király bizalmi emberei. Érdekes az illető bankos politikusnak az a kijelentése, hogy a közös bank szabadjárta 2—3 évre meg fogják hosszabbítani s meg fogják csinálni a választói jog reformját pluralitás nélkül.

Szterényi Kossuthnál.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból sürgönyzik, Szterényi József államtitkár, aki Kossuth látogatására odaérkezett, tegnap hosszabban tanácskozott Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterrel. Szterényi valószínűleg holnap utazik vissza Budapestre.

Az osztrák helyzet.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, osztrák politikai körökben rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak ö felsége ama kijelentésének, hogy a cseh tartománygyűlést minden körülmények között munkaképesse kell tenni. Milyen politikai konzekvenciák fűződnek a király eme kijelentéséhez, azt ma még nem lehet előre látni, mert semmiféle autentikus kommentár még nincs s így minden további következtetés korainak bizonyul.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” ered. távirata.) Ischlból jelentik: Beavatott helyről eredő értesülés szerint ö felségének a cseh parlament összehívására vonatkozó nyilatkozata a politikai megértéstől huzódó mindkét csehországi (cseh és német) párt ellen irányul.

Török—bolgár összeütközés.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szófiából jelentik, tegnap három török katona bolgár területre lépett. A bolgár határőrség rálőtt a törökökre és két török katonát megölt. Később újabb török katonák jöttek, hogy a holttesteket elvigyék, mire a bolgár határőrség és a törökök között heves tüzelés támadt, a melyben mindkét fél részéről többen megsebesültek. Konstantinápolyban a dolognak nem tulajdonítanak jelentőséget, a bolgárok azonban sok tartalékost behívtak. A portánál inkább a magyar-osztrák és bolgár katonai egyezmény híre kelt izgalmat.

Ujabb földrengés Olaszországban.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, Délolaszországban tegnap ismét nagy földrengés volt, mely több községben erős pusztítást vitt véghez. Különösen San-Lorenzoban, Biandiban, Buencuventóban volt nagy a pusztulás, ahol a földrengés számtalan házat rombadöntött, több ember meghalt és igen sokan megsebesültek.

A krétai kérdés.

Budapest, aug. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Athenből érkező jelentések szerint a hatalmak most a porta minden sürgetésére se hajlandók a krétai kérdést újból napirendre hozni, mert azon véleményen vannak, hogy a legutóbbi krízis után legcélszerűbb a vitás kérdéseket egyelőre függőben hagyni s pusztán csak arra szorítkozni, hogy a jelenlegi status-quo fentartassék. A Kanéába partraszállt legénységet 8—10 nap mulva ismét behajózzák.

Egy másik athéni jelentés arról ad hírt, hogy egy tizenhárom hajóból álló angol flotta Miló alá érkezett.

Hajóösszeütközés

Budapest aug. 25. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Londonból jelentik, a „Columbia” és „Slesien” nevű hajók tegnap összeütköztek. A Slesien nekiment a Columbiának s ezt valószínűleg kettészelte. Az összeütközés következtében a Columbiáról ötvenen a tengerbe fulltak.

Határidő-üzenet.

Budapest, aug. 25 (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	27 12 — —
Rozs (októberre)	19 28 — —
Zab (októberre)	14 68 — —
Tengeri (augusztusra)	15 38 — —
Tengeri (új, májusra)	14 16 — —

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23 60—28 95
„	76	—	80	28 80—29 15
„	77	28 15—28 40	81	—
„	78	28 30—28 60	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28 40—28 65
„	76	—	80	28 65—28 90
„	77	28 ——28 25	81	—
„	78	28 20—28 45	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28 50—28 75
„	76	—	80	28 70—29 —
„	77	28 10—28 35	81	—
„	78	28 25—28 55	82	—
Bánsági	75	—	79	28 00—28 95
„	76	—	80	29 ——29 15
„	77	28 15—28 40	81	—
„	78	28 30—28 60	82	—
Bácskai	75	—	79	28 60—28 95
„	76	28 ——28 10	80	29 ——29 15
„	77	28 15—28 45	81	—
„	78	28 30—28 60	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	19 ——19 15
„ középminőségű új	—	—	—	18 80—19 —
Árpa (akarmány I. rendű)	—	—	—	14 90—15 20
„ II. rendű	—	—	—	14 50—14 90
Zab I. rendű	—	—	—	15 40—15 60
„ II. rendű	—	—	—	14 80—15 20
Tengeri belföldi új	—	—	—	15 60—15 80
Korpa	—	—	—	—
Kőles	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.		Utótőzsde zárlata.	
Magyar hitelrészv.	759 50	Magyar hitelrészv.	759 25
Osztrák hitel	654 —	Osztrák hitelrészv.	654 —
Magyar koronajár.	92 65	Koronajáradék	—
Leszámitolóbank	482 50	Leszámitolóbank	482 50
Jelzálogbank	443 —	Jelzálogbank	443 —
Rimamurányi vmt	599 —	Rimamurányi vmt	599 50
Államvasut	745 —	Államvasut	745 50
Városi villamos	281 50	Városi vasut	285 25
Közuti vasut	582 —	Közuti vasut	582 —

Húsárak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a vágott hus ára kl.-ként, fillérekben:

	Marhahus		Borjúhus		Sertész. Birkah.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	132	120	160	140	160	140
Baja	116	108	128	120	112	108
Balaszagyarmat	100	80	144	120	144	80
Debreczen	128	120	160	120	176	152
Eszék	128	104	120	120	144	132
Győr	156	136	160	144	156	140
Kaposvár	144	138	156	140	146	140
Kassa	140	120	140	130	170	160
Léva	112	104	140	120	144	130
Losoz	120	112	144	128	144	136
Miskolc	112	104	132	128	152	144
Nagybecskerek	144	120	150	134	144	100
Nagykanizsa	136	112	140	130	140	130
Nagyszécsény	160	120	120	80	160	120
Nagyszentmiklós	104	96	104	—	106	96
Nagyvárad	112	96	160	120	160	144
Nyiregyháza	128	116	128	114	138	132
Nyitra	120	112	140	128	144	136
Páncsova	112	104	120	100	136	128
Pápa	—	—	—	—	—	—
Sáoraljaujhely	112	104	128	120	144	104
Sopron	240	140	240	160	220	160
Szatmár	120	112	152	144	136	128
Szombathely	—	—	—	—	—	—
Szolnok	116	108	128	100	144	108
Temesvár	128	—	170	—	150	—
Ujvárad	104	96	136	120	136	112
Versecz	120	104	160	—	136	90
Zalaegerszeg	120	104	140	120	140	120
Zenta	104	92	120	116	136	120

Felelős szerkesztő: SGMFAI JÁNOS.

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK A „TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

MIKROSOL

— 4 állami érem, 22 első kitüntetés. —
 Különleges gyártmányok —
 „Pei” mosható email festék, mázokra kész, fakra, fára, vasra. —

Bessemerfesték
 rozsdavédő, viharálló vasmázolat :::

BAZALTFESTÉK
 viharálló és mosható, homlokzatok és belső helyiségek meszelésére. —

Kosárbutorzómac, kádzomác, padlólak stb. stb.
 Mintamásolat, szinkártya ingyen és bérmentve.
 728-105

ad 3547/1909. sz.

775-22

Haszonbérbeadási ár. hirdetmény.

A nagybecskereki m. kir. kincstári ispánság közhírré teszi, hogy a nagybecskereki hatáiban fekvő, „Katicze” elnevezésű, 1245 kat. hold 523 □-öl kiterjedésű kincstári ingatlan haszonbérbe adása tárgyában folyó évi **augusztus 30-án** és az ezt követő napokon **reggel 8 órai kezdettel** a nagybecskereki m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében nyilvános árverést tart.

A fentebb említett ingatlan 2 és 5 holdas parcellákra osztva adatik haszonbérbe 1909 évi október hó 1-től 1910. évi szeptember hó 30 ig, vagyis egy évre. Ebből 1045 hold kizárólag nagybecskereki, 66 hold kizárólag felsőmuzslyai, 66 hold kizárólag zsigmondfalvai és 66 hold kizárólag lázáröldi lakosoknak adatik haszonbérbe.

Kikiáltási ár kat. holdanként 40 kor., a maximális bérösszeg kat. holdanként 50 kor., mely összeget, ha az árverés alkalmával többen ajánlanak meg, sorshuzás utján fog eldönteni, hogy azt ki kapja meg.

Az árverésen csakis oly egyének vehetnek részt, kiknek állami adója az 50 kor.-t meg nem haladja, ugyanazért köteles minden árverelő az árverés alkalmával községi bizonylattal, vagy adókönyvecskével igazolni, hogy állami adója 50 koronán alul van.

A parcellák a következő terményekkel vetendők:

A 2 holdas parcellákba $\frac{2}{4}$ hold zabosbüköny takarmánynak, $\frac{3}{4}$ hold buza, vagy őszi árpát, illetve zab, vagy tavaszi árpát és $\frac{3}{4}$ hold tengeri;

Az 5 holdas parcellákba $1\frac{1}{4}$ hold zabosbüköny takarmánynak, $1\frac{3}{4}$ hold buza, vagy őszi árpa, illetve zab, vagy tavaszi árpa, 2 hold tengeri vetendő.

A kalászos termények szalmája, polyája és törekje, valamint a tengeri szár a kincstári uradalom ingyenes tulajdona marad, mit bérlők a megjelölt helyre összehordani és összerakni kötelesek.

A haszonbér két részletben lesz fizetendő és pedig fele az árverés alkalmával azonnal a nagybecskereki m. kir. kincstári ispánságnál, a másik fele 1910. évi április hó 1-én a nagybecskereki kir. adóhivatalnál.

Bélyegkötség és csöszbér a bérlő terhe.

Részletes feltételek alólirott kir. kincstári ispánságnál a hivatalos órák alatt bármely napon megtekinthetők.

Augusztus hó 30-án reggel 8 órakor első sorban a felsőmuzslyai, azután a lázáröldi, utána a zsigmondfalvai és végre a nagybecskereki lakosok árverhetnek.

Nagybecskerek, 1909. évi auguszt 21.

M. kir. kincstári ispánság.

Vonatok érkezése és indulása
 Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
 Érvényes 1909. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
 Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
 Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Kosztos-diák felvétetik.

Uri házba, jó családból való s lehetőleg a gimnázium III. vagy IV-ik osztályába járó diák méltányos feltételek mellett teljes ellátásra felvétetik.

Bővebb

lapunk kiadóhivatala szolgál.

773-53

A törökbecse—aracsi segély- és hitelszövetkezet

penztárnoki állásra

pályázatot hirdet.

Kezdőfizetés 1200 kor., 240 kor. lakbér és renumeráció.

5000 kor. óvadék kívánatik.

Pályázhatnak kereskedelmi iskolát végzett oly egyének, kik a magyar, német és szerb nyelvet bírják. Akiknek már pénztárnoki gyakorlatuk van, előnyben részesülnek.

Az állás október hó 1-én elfoglalandó.

Pályázati határidő: **1909. szept. 15.** Véglegesítés 3 havi próbaidő leteltével történik.

778-1.1

Az igazgatóság.

ELADÓ.

Tükrös előszobafal eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

505-x-34

Meghívó

a magyaríttebei községi hitelszövetkezetnek folyó évi szeptember hó 5-én délután 2 órakor tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy:

1. Az 1907. évi nyereség felett való határozathozatal.

2. Az 1908. évi mérleg, nyereség és veszteség-számla megállapítása és az 1908. évi nyereség felosztása.

Magyaríttebe, 1909. évi augusztus 24.

781-1.1

Az igazgatóság.

4420. tkvi szám. 1909.

780-1.1

Árverési hirdetmény kivonata.

Az alibunári kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Weisz Lipót nagybecskereki lakos javára 100 kor. 80-fill. tőke, 12 kor. 40 fill. eddigi, és az ezennel megállapított 14 kor. jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: LX. t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Karaman Miklós, mint kk. Karaman Nikola és kk. Karaman Péter gyámja adósok kismargittai lakosok ellen a pancsovai kir. törv. s alibunári kir. jár.-biróság területén levő, kismargitta község hatáiban fekvő és a kismargittai 777. számú tkvkben foglalt:

1. 56. sz. ház és 300 □-öl házhelyre házosztályadó alapján 856 kor.;

2. 3. hrsz. 1⁸⁰⁰ h. I. o. szántóra 269 kor.;

3. 3. hrsz. 1⁸⁰⁰ h. III. oszt. szántóra 113 kor.;

4. 101. hrsz. 283 $\frac{1}{3}$ □-öl kertre 69 korona;

5. 7. hrsz. 1 h. III. o. szántóra 97 korona becsértékben az árverést elrendeli, azonban úgy, hogy a Karaman Vásza javára bekebelezett eltartási kikötmény az árverés által nem érintetik, vagyis az ingatlanok ennek terhével adatnak el s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Kismargitta községében folyó évi **szeptember 13-ik napjának d. e. 9 órájkor** fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban, mint Kismargitta községében kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanokból a házbér alá eső ingatlan a megállapított kikiáltási ár felénél, a többi ingatlanál a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -nál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

3. Ha fokozatos leszállítással ez az ár el nem éretik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

4. Árverezni szándékozók, kivéve a kincstárt, tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át (1908: LXI. t.-c. 21. §.) készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni.

Alibunár, 1909. évi június hó 29.

Tengler,
 kir. járásbíró.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYÉ BRAJER Mária.

762-x-6

TORONTÁLVÁRMEGYE ALISPÁNJÁTÓL.

23275/1909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján kiépítendő

nagybecskerek—nagykikinda—perjámosi trvhatósági közut

18-989—29-008 km.-szakaszában szükséges és alábbi részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 20-án d. e. 11 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozókat a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 4383.17 m³ terméskő (mintegy 1000 kgr. c m² törési határértékű szilárdságu és fagyálló kőzetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.
2. 3005.70 m³ zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m² törésű határértékű szilárdsággal bíró fagyálló kőzetből) a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.
3. 300.57 m³ rostált tiszta zuzalék vagy perjámosi kavicsos homok, a feladó állomáson waggonba rakva, az utpadkára kiszállítva és ott egykőbméteres halmokban átadva.
4. 569.36 m³ közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvarozva és ott szabályszerűen felhalmozva.
5. 30531 m² alapszekrénykiemelés (ugy amint az a költségvetésben elő van írva).
6. 30057 m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).
7. 474 m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).
8. 24.52 m³ betontest készítése betoncsövekhez az összes anyagok hozzáadásával.
9. 126 darab szabványos tölgyfa-kerékvető.
10. A kőanyagoknak (összesen 7689.44 m³) a vasúti kocsiból lerakása a vármegye által bérelt vasúti lerakóhelyre.

11. A kőanyagoknak — terméskő, kavics és zuzalék, összesen 7689.44 m³ a vasúti lerakóhelyről a kiépítendő utszakaszra való kifuvarozása és ott szabályos garmadákba való összerakása. Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8., 9., 10. és 11. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6. és 7. tétel alatt felsorolt utszekrénykiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyclopsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvármegye alispánjának“ czimezve „Ajánlat a nagybecskerek—nagykikinda—perjámosi trvhat. közut 18-989—29-008 km.-szakaszának építési munkálataira“ felirattal ellátva, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontálmegyei kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhivatali nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve miutahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kő, kavics és zuzalék szállítására vonatkozó ajánlat megtételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy a vállalkozó a kőanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur — 60 nap alatt — fog dönteni, mely ideig ajánlattevők kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — az árakra való tekintet nélkül — szabadon választhasson vagy pedig az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi augusztus hó 18-án.

Az alispán helyett:

Vinczehidy,
főjegyző.

Torontálvármegye alispánja.

22.459/909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t.-c. alapján

kiépitendő ittvarnok—basahidi trvh. közut

1.314—8.010 km. szakaszában szükséges és alább részletesen felsorolt anyagok és munkák biztosítása céljából a nagybecskereki magy. kir. államépítészeti hivatal helyiségében 1909. évi szeptember hó 6-án délelőtt 11 órájára versenytárgyalást hirdetek, melyre a vállalkozni szándékozókat a következő adatok közlése mellett hívom meg:

1. 2446·81 m³ terméskő (mintegy 1000 kgr. pro m² törési határértékű szilárdságu és fagyálló közetből) utalap részére a feladó állomáson waggonba rakva.
2. 1688·40 m³ zuzott kavics (mintegy 2000 kgr. pro m² határértékű szilárdsággal bíró fagyálló közetből) a feltételeknek megfelelően aprózva a feladó állomáson waggonba rakva.

3. 168·84 m³ rostált tiszta zuzalék vagy perjámosi kavicsos homok, a feladó állomáson waggonba rakva, vagy az utpadkára kiszállítva és ott egykőbméteres halomokban átadva.

4. 298·26 m³ közönséges, de tiszta homok az utpadkára kifuvározva és ott szabályszerűen felhalmozva.

5. 17.064 m² alapszekrény kiemelés.

6. 16.884 m² utalaprakás (anyagok hozzáadása nélkül).

7. 180 m² terméskőburkolat (anyagok hozzáadása nélkül).

8. A köanyagoknak (összesen 4304·05 m³) a vasuti kocsikból lerakása a vármegye által bérelt vasuti lerakóhelyre.

9. A köanyagoknak — terméskő, kavics és zuzalék, összesen 4304·03 m³ a vasuti lerakóhelyről a kiépitendő utszakaszra való kifuvározása és ott szabványos garmadákban való összerakása.

Ajánlkozni lehet külön-külön az 1., 2., 3., 4., 8. és 9. tétel alatti munkálatokra, illetve szállításokra.

Az 5., 6. és 7. tétel alatt felsorolt utszekrény kiemelés, utalaprakás és terméskőburkolati munkálatok (cyklopsburkolat) elválaszthatatlan munkacsoportot képeznek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy vonatkozó szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat „Torontálvármegye alispánjának” címezve „Ajánlat az ittvarnok—basahidi trvh. közut 1·314—8·010 km.-szakaszának építési munkálataira” felirattal ellátva, a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz annál is inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezett vagy távirati uton tett ajánlatok tárgyalatni nem fognak.

Minden ajánlathoz az ajánlati végösszeg után számítandó és bármely torontál-megyei m. kir. adóhivatalnál letett 5%-nyi bánatpénzről szóló adóhiv. nyugtát kell csatolni.

Az 1., 2., 3. és 4. tétel alattiakhoz benyújtott ajánlatokhoz mintakövek, illetve mintahomok csatolandók.

Megjegyeztetik, hogy a kö, kavics és zuzalékszállításra vonatkozó ajánlat meg-tételénél figyelembe veendő azon körülmény, hogy vállalkozó a köanyagokat legalább 40 kocsiból álló 400 tonna rakományu zárt vonatokban köteles szállítani.

A beérkezett ajánlatok felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur (60 nap alatt) fog dönteni, mely ideig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

Kereskedelemügyi miniszter ur fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — az árakra való tekintet nélkül — szabadon választhasson vagy pedig az összes ajánlatoktól eltekinthessen.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, valamint az összes feltételek a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatali órákban megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1909. évi augusztus hó 14-én.

Az alispán helyett:

Rigó István,
tb. főjegyző.